

Az új székesfővárosi Közegészségügyi és Bakteriológiai Intézet

A fővárosi közegészségügyi intézet régebben a Szent István-kórház hullaházának első emeletén volt elhelyezve. Egy emberöltőn át küszködött ott szűk területen, mostoha és a kor követelményeinek egyáltalán meg nem felelő körülmények között. A szakkörök sürgetésére sikerült végre a kedvezőtlen gazdasági viszonyok ellenére is, gyökeresen változtatni a tarthatatlan állapotokon. Az 1930-i év végén költözött az intézet a Gyáli-ut 3. sz. alatti, külön e célra emelt új otthonába, amely — külföldi látogatók véleménye szerint is — mintaképe a praktikus, a legmodernebb tudományos igényeket is kielégítő, minden luxust kerülő, de amellet mégis tetszetős építkezésnek és berendezésnek.

Az új épületben elsősorban az az elv érvényesült, hogy egységes vezetés mellett minden osztály külön és zavartalanul működhessen, másrészt pedig a laboratóriumok teljesen el legyenek zárva a közönségtől, amely az intézetet egyre nagyobb számban keresi fel. Ennek megfelelően a közönségnek három földszintes, különbejáratu várószoba és orvosi vizsgáló áll rendelkezésére. Egyikben vesznek vizsgálati anyagot vér- vagy egyéb vizsgálatra beküldött betegektől. Másikban vizsgálják a diftériás-beteg környezetéhez tartozó egészséges egyének orr- és torokváladékát, nem akad-e közöttük u. n. „bacillusgazda”. Ezek ugyanis a legveszedelmesebb betegségterjesztők. A harmadik helyiség a tífuszbacillusgazdák kifürkészésére szolgál, ahol egy, egész Európában egyedülálló, különleges berendezés lehetetlenné tesz minden tévedést. Igen tanulságosak a tífusz eseteket feltüntető, jelzett fall térképek, amelyek szemléltetően tárják fel a bacillusgazdák körterjesztő szerepét.

Teljesen elkülönítve vannak a különböző irodák, fürdők, orvosi ebédlő, az izléselesen s gazdagon berendezett könyvtár. Az alagsorban a személyzet lakó- és fürdőhelyiségek, raktár, kísérleti állatok elhelyezése és a központi fűtés kazánháza. Az emeletet foglalják el modern

berendezési laboratóriumok tudományos kutatásokra, levegő, víz, élelmiszerek vizsgálatára, azonkívül sterilizálóhelyiség, villamos hűtőkammer, táptalajfőzőkonyha és egyéb szakhelyiségek.

Az intézetben szakadatlanul folyik a munka, vasár- és ünnepnapokon is, most megjelent beszámolója szerint a lefolyt évben összesen 8631 volt a víz- és jégvizsgálatok száma. *Vízvezetési vizünk kifogástalannak bizonyult*, a külterületek kutjai azonban sok baktériumot tartalmaznak, még pedig főleg tífuszt. *A fővárost valószínű gyanús óv fogja körül*, állandóan veszélyeztetve a közegészségi viszonyokat. Megszüntetésére az intézet több javaslatot tett, — leghelyesebb volna a vízvezetési ellátás minél nagyobb körzetben való kiterjesztése.

Még veszedelmesebb mértékben szennyezettnek mutatkozott a *természetes jég*, mit olcsósága miatt kiterjedten használnak, úgyhogy az intézet annak teljes eltiltását javasolta. Csakis tiszta ivóvízből készült *műjeget* szabadna forgalomba hozni, még pedig — utólagos fertőzés elkerülése végett — annak szállítása körül is nagyobb gondot kellene fordítani.

Azonkívül történtek még *ásvány- és szikviz-, tej-, fagyalt-, fürdő- és uszodavízvizsgálatok*. Az intézet min-

A táptalajkonyha.

denített kikutatta az üzemvezetés esetleges hiányait és javaslatot tett azoknak kiküszöbölésére.

A nagyvárosok *levegőhigiénés* viszonyainak pontosabb kikutatása külföldön is csak most van kialakulóban. Nálunk *Fodor József* tanár már ötven év előtt végzett ilyen irányú meghatározásokat. Midőn 1931-ben a tisztiorvosi hivatal megbízásából és anyagi támogatásával az intézet részéről megindultak a rendszeres levegővizsgálatok, szomorúan kellett tapasztalni, hogy a viszonyok az ötven év előtti leletekkel szemben nagymértékben rosszabbodtak. Ez főleg a fűtésre vezethető vissza, de közrejátszanak más tényezők is, például az utcaburkolat rosszabb minősége. Tanulmányozások folynak mindezeknek az ártalmaknak kiküszöbölésére.

Az intézet látképe.

Kiváló munkát végzett a *bakteriológiai és szerológiai* osztály. Ide fut be az egész főváros területéről mindenféle vizsgálati anyag a különböző fertőző betegségek felismerésére, valamint a hatósági ellenőrző vizsgálat diftéria- és tífusz eseteknél. Készítenek azonkívül *oltóanyagokat és gyógyszerumokat*, amiből a vidéknek is jut, sőt még a *kolozsvári magyar felekezeti iskolákban is eddig 6000 magyar gyermeket oltottak* be kitűnő sikerrel *oly vörhenyszérummal, amelyet az itteni intézet termelt*. Jól beváltak a *diftériavédőoltások* is. A védoltott gyermekek között *ugyanazon idő alatt kilencedrész anynyi diftériamegbetegedés fordult elő*, mint a be nem oltottak között.

Látnivaló, hogy ez az intézet nem elégszik meg egyszerűen laboratóriumi munkálatok végzésével, hanem

egszersmind tanácsadója a hatóságoknak mindennemű közegészségügyi kérdés megoldásánál. Tevékenységéről foamat nyújthat néhány statisztikai adat. 1919-ben 6393 volt a végzett vizsgálatok száma, azóta állandóan nő és 1931-ben 218.687-et ért el. Ugyanez évben elhasználtak táptalajlevesből egy millió köbcéntiméter, agarbejelölésű tudat, hogy az intézet új, célszerűen berendezettségében, a legmodernebb tudományos eszközökkel felszerelve most fokozott éberséggel őrködhetik a városi lakosság felett, amely mindig hajlamos gondatlanságra és könnyelműségre és az egyéni higiénikus védekezést elég gyakran elhanyagolja.

Dr. Révai Izor.